

Bilaga 2

EU direktiv som hindrar utvecklingen till ett fossilbränslefritt Stockholm 2040.**Förnybarhets- och Bränslekvalitetsdirektiven**

Direktivet (2009/28/EC) om främjande av användningen av energi från förnybara energikällor och om ändring och ett senare upphävande av direktiven 2001/77/EG och 2003/30/EG och Direktivet (2009/30/EC) om ändring av direktiv 98/70/EG, vad gäller specifikationer för bensin, diesel och gasoljor och införande av ett system för hur växthusgasutsläpp ska övervakas och minskas, om ändring av rådets direktiv 1999/32/EG, vad gäller specifikationen för bränsle som används av fartyg på inre vattenvägar, och om upphävande av direktiv 93/12/EEG - oftast benämnda Förnybarhetsdirektivet respektive Bränslekvalitetsdirektivet, stadgar hur utsläppen från biodrivmedel ska beräknas, att drivmedel producerade från avfall eller cellulosa ska tillgodoräknas dubbelt eller ännu mer i medlemsstaternas arbete om att nå 10 % förnybar energi i transportsektorn, samt med tillägget att högst 7 % av de förnybara drivmedlen får vara producerade på åkermark.

Avsikten med de senare bestämmelserna är att stimulera produktionen av avancerade drivmedel från cellulosa och avfall snarare än jungfruliga råvaror. I praktiken får bestämmelserna dock många helt absurda konsekvenser.

Den huvudsakliga tröskeln för att starta produktionen av avancerade förnybara drivmedel är priset. Eftersom medlemsstaterna är förhindrade av Energiskattedirektivet och statsstödsreglerna (se nedan) att ge generella skatterabatter och endast kan få kortvariga undantag, saknas alla förutsättningar för investeringar i dessa drivmedel. Istället leder systemet till att drivmedel tillverkade av begagnad fityrolja blir mer prisvärda, då dessa drivmedel tillgodoräknas dubbelt. Eftersom det inte ställs några som helst hållbarhetskrav på matolja så ger systemet istället högre pris på begagnad fityrolja, vilket gör att denna används kortare tid och lagstiftningen gynnar därmed en större användning av matolja utan några som helst hållbarhetskrav. En annan absurditet är att spannmål från överflödiga åker inte får användas till etanol utöver

taket på 7 %, trots att det finns ca 40 miljoner ha oanvänd åker i EU. I kosultrapporten ”The land use change impact of biofuels consumed in the EU” som tagits fram på uppdrag av EU-kommissionen och som publicerades hösten 2015, anges att det blir lägre klimatpåverkan om mark som ligger i träda används till att producera biodrivmedel än om marken fortsätter ligga i träda.

Inte heller biogas från timotej är tillåtet eftersom timotej används som djurfoder. Men om exakt samma åker istället besås med gräset rörfen – som ger sämre biogasutbyte - så är det inte bara tillåtet utan biogasen räknas dubbelt eftersom rörfen inte är en foderväxt. Samma bakvända logik gäller oljeväxten Jatropha: normalt är jatropha svagt giftigt och avfallet från oljetillverkningen kan inte användas som djurfoder. Nu utvecklas dock mindre giftiga och helt giftfria Jatrophasorter för att ge fattiga bönder möjlighet att både få en avsalugröda som ger kontanter och samtidigt ge foder åt djuren – men då denna giftfria Jatropha räknas som foder kan afrikanska bönder inte sälja detta till EU. Det mest lönsamma för dem är alltså att fortsätta odla giftig Jatropha.

Denna diskussion har nu börjat sprida sig även till fastbränsle och det finns flera initiativ som förordar att så gott som all biobränsleanvändning bör stoppas. Detta skulle äventyra Stadens fjärrvärmeproduktion.

Staden bör bevaka frågan och delge Kommissionen och regeringen sina erfarenheter och analyser.

Renbilsdirektivet

Direktivet 2009/33/EG om främjande av rena och energieffektiva vägtransportfordon kräver att offentliga myndigheter väger in lokala och globala utsläpp samt energieffektivitet i sin fordonsupphandling. Direktivet föreskriver en modell för monetär beräkning som alltid resulterar i inköp av fossildrivna fordon. Andra metoder är ännu tillåtna, men kravet på energieffektivitet ger alltid dieseldrivna fordon en stark fördel, framför allt jämfört med biogasdrivna. På det sättet har man med stöd av direktivet till exempel bytt ut etanoldrivna respektive biogasdrivna bussar mot dieseldrivna elhybridbussar, med ökade klimatutsläpp som följd.

Direktivet är under revision och ett förslag är att endast tillåta den monetära metoden som alltid resulterar i fossildrivna fordon. Stockholms stad har varit en stark kritiker av metoden och tillsammans med andra städer redovisat konsekvenserna samt lyft

frågan till Kommissionens egen utvärdering. Det finns nu en medvetenhet om problemet, vilken accentuerats av VWs fusk med avgasrapporteringen, men frågan är långt ifrån avgjord. Staden bör bevaka frågan och delge Kommissionen och regeringen sina erfarenheter och analyser. Kommissionens eventuella revisionsförslag förväntas under 2017, så Staden bör ha beredskap för analyser och erfarenhetsöverföring under 2016.

Energiskattedirektivet och Statsstödsreglerna gällande drivmedel

Energiskattedirektivet – *Direktiv 2003/96/EG om en omstrukturering av EU-ramen för beskattning av energiprodukter och elektricitet* stadgar minimiskatter på olika drivmedel, samt att förnybara drivmedel inte får ges sådan skatterabatt att de blir billigare än fossila drivmedel. Direktivet stadgar även att skatten ska räknas per liter av det bränsle som det ersätter. Det innebär att ED95 (ett etanoldrivmedel som används i dieselmotorer, exempelvis en stor del av SLs bussar samt i en del lastbilar) som ersätter diesel ska ha samma skatt per liter som diesel – trots att energiinnehållet i en liter diesel motsvaras av 1,6 l ED95. ED95 ska alltså ha 60 % högre skatt per kilometer. Kommissionen kan bevilja undantag, men förnybara drivmedel får aldrig bli billigare än sina fossila motsvarigheter – det räknas som otillbörligt statsstöd.

I praktiken betyder detta att det är omöjligt att använda differentierade skatter för att ge incitament för förnybara drivmedel. Det betyder också att alla innovationer som kan göra ett förnybart drivmedel billigare, direkt bestraffas med höjd skatt. Incitamentet för produktutveckling försvinner alltså helt.

Prisjämförelsen görs dessutom retroaktivt, vilket innebär att skatten baseras på förhållandet tidigare år. I nuvarande läge beskattas alltså biodrivmedel så att de är prismässigt jämförbara med bensin/diesel-priset som gällde när oljan kostade uppemot 110 \$/fat. De kan då inte konkurrera med dagens bensin/dieselpriser som baseras på oljepriser runt 35-40 \$/fat. Förvisso kan producenter tänkas ha sparat vinster från tidigare år för att täcka upp för denna situation - men detta gäller inte nytillkommande producenter och det utgör en effektiv broms för utökning av produktionen.

Direktiv 2014/94/EU om utbyggnad av infrastrukturen för alternativa bränslen stadgar att medlemsstaterna ska bygga upp en infrastruktur för naturgas, flytande naturgas, elladdning samt vätgas, men trots att biodrivmedel explicit omnämns som ett av dessa alternativa drivmedel ska ingen infrastruktur byggas för denna – däremot för de fossila drivmedlen naturgas och LNG samt för vätgas. Dessa gasformiga drivmedel kan förvisso produceras av förnybara råvaror (biogas resp. hydrolys av vatten med hjälp av förnybar el), men potentialen för framför allt biogas är begränsad och den planerade infrastrukturen för metangas överstiger vida även de mest optimistiska potentialberäkningarna för biogas. EU bygger alltså in sig i ett fortsatt fossilberoende – och ett beroende av rysk gas – samtidigt som man aktivt fränsäger sig drivmedel som t.ex. ED95 som minskar utsläppen av klimatgaser med 70-90 %.

Mervärdeskattedirektivet och bestämmelser om statsstöd gällande förnybar el

Regelverk som styr vid produktion av elektricitet är bland annat mervärdeskattedirektivet 2006/112/EG samt bestämmelser om statsstöd enligt artiklarna 107-109 EUF-fördraget.

Mervärdeskattedirektivet 2006/112/EG

Bedömningen som görs i den statliga utredningen *Beskattning av mikroproducerad el m.m.* SOU 2013:46 är att skattereduktion vid produktion av el med solpaneler måste begränsas för att inte komma i konflikt med mervärdeskattedirektivet 2006/112/EG.

Skattereduktion för mikroproducerad förnybar el

Vid produktion av el med solceller blir produktionen mycket ojämnt fördelad över året eftersom den är beroende av solinstrålningen. För att producenten ska kunna jämna ut detta ges skattebefrielse för leverans av el ut på nätet. Skattebefrielsen är emellertid begränsad till 30 000 kWh per anslutningspunkt alternativt fysisk/juridisk person per år förutsatt att elen återlevereras till samma anslutningspunkt inom samma år. El som levereras därutöver beskattas fullt ut. [30 000 kWh motsvarar årsbehovet för två elvärmda villor.]

Det innebär att en fastighetsägare som äger ett småhus eller ett mindre flerbostadshus, kan producera hela byggnadens fastighetsel med skattebefrielse. Fastighetsägare som äger flera och större byggnader har samma begränsning och måste således betala skatt för all el som matas ut på nätet, utöver de 30 000 kWh/år. Genom att skattereduktionen är kopplad till ägare och inte fastighet blir förutsättningarna för elproduktion inte byggnadsspecifik utan ägarspeci-

fik. Konsekvensen blir att ägare av större fastighetsbestånd får högre kostnader vid användandet av modern teknik för elproduktion.

Skattebefrielsen bör istället utformas så att el som produceras inom en fastighet kan skickas ut på nätet och sedan återlevereras till samma fastighet. Skattebefrielsen skulle således ges till all el som produceras och används inom samma fastighet under ett och samma år.

Bestämmelser om statsstöd

I tolkningen som hittills gjort i Sverige av bestämmelser om statsstöd (artiklarna 107-109 EUF-fördraget) har lagen om skatt på energi utformats så att skattebefrielse bara medges i mycket begränsad omfattning.

Lagen om skatt på energi

Finansdepartementet föreslår i sin promemoria Vissa punktskattefrågor inför budgetpropositionen för 2016 ändringar av lagen om skatt på energi (1994:1776).

I promemorian föreslås bland annat att dagens särskilda regler om skattefrihet för elektrisk kraft som producerats i vindkraftverk begränsas och samordnas med nya regler som gäller för annan elproduktion.

I promemorian föreslås även att dagens särskilda regler om skattefrihet för elektrisk kraft som producerats i vindkraftverk begränsas och samordnas med regler som gäller för annan elproduktion. Undantag från skatteplikt ska gälla för elektrisk kraft som framställts i Sverige.

- i en anläggning med mindre installerad generatoreffekt än 32 kilo-watt,
- av en producent som förfogar över en installerad generatoreffekt av mindre än 32 kilowatt, och
- som inte har överförts till ett ledningsnät som omfattas av nätkoncession som meddelats med stöd av 2 kap. ellagen.
- Med mindre installerad generatoreffekt än 32 kilowatt ska
- elektrisk kraft som framställs från
- vind eller vågor, motsvaras av 80 kilowatt installerad generatoreffekt,
- sol, motsvaras av 255 kilowatt installerad toppeffekt [maximal effekt], och

- annan energikälla utan generator, motsvaras av 32 kilowatt installerad effekt.

När elektrisk kraft framställs från olika källor ska de installerade effekterna läggas samman.

Ändringarna föreslås träda i kraft den 1 juli 2016.

De föreslagna bestämmelserna innebär att elektrisk kraft inte är skattepliktig för någon som förfogar över en sammanlagd installerad effekt av 255 kilowatt installerad topp effekt från solpaneler. Förslaget gör det alltså möjligt att producera skattebefriad el i sol-cellsanläggningar upp till 255 kW. Effektgränserna gäller per juridisk person (organisationsnummer), d.v.s. flera anläggningar som ägs av samma person ska räknas tillsammans. Storleksgränsen 255 kW, motsvarar ca 1800 m² solceller. Vid större anläggning anses anläggningsägaren vara elproducent som ska betala energiskatt för all producerad el.

Att särskilt notera är att när lagen träder ikraft (eventuellt fr.o.m. 1 juli 2016) kommer även befintliga anläggningar att ingå i de totala 255 kW som är skattebefriade.

Som ett exempel på konsekvensen av den föreslagna skattegränsen kan Stockholms hamn nämnas. Hamnen har solpaneler med en sammanlagd installerad topp effekt på 350 kWp. Trots att hamnen använder all el inom byggnaderna på vilka solpanelerna sitter och således inte levererar ut någon el alls på nätet, kommer elproduktionen att beskattas eftersom totaleffekten överskrider 255 kWp. Andra enheter inom stadens organisation som kommer att drabbas är Svenska bostäder (600 kWp), Familjebostäder (600 kWp) samt Fastighetskontoret (274 kWp).

Tolkningen att produktion av energi för eget bruk skulle snedvrída konkurrensen och därmed vara oförenlig med artiklarna 107 – 109 i EUF-fördraget får stora negativa konsekvenser för utbyggnaden av solpaneler på tak. Begränsningen bör inte avse topp effekt per juridisk person, utan begränsningen skulle istället kunna vara att el som produceras inom en fastighet och som även används inom samma fastighet under ett och samma år är skattebefriad.

Regeringen ser för närvarande över lagstiftningen i avsikt att skattebefrielse ska medges per anläggning upp till 255 kWp. Det betyder att skattebefrielse ges per anläggning i stället för nuvarande lagstiftning som ger skattebefrielsen per ägare. Dock kvarstår med denna tolkning att anläggningar som är större än 255 kWp och som

helt och hållet förskörjer en anläggning, t.ex ett större köpcentra eller idrottsanläggning, kommer att beskattas trots att all el produceras uteslutande för användning inom fastigheten.